

Suomen tanssi- ja sirkustaiteilijat ry

VUOSIKERTOMUS 2022

VAIKUTTAMISTYÖTÄ VUODESTA 1937

Suomen tanssi- ja sirkustaiteilijat ry (STST) on vuodesta 1937 vaikuttanut merkittävästi suomalaiseen tanssitaiteeseen sekä viimeisten parinkymmenen vuoden aikana sirkustaiteeseen. STST on tanssi- ja sirkustaiteen alalla suurin ammattiliitto ja taiteilijajärjestö.

STST on tehnyt edustamiaan taidemuotoja tunnetuksi, vaikuttanut alan työskentelyolosuhteisiin, toimintakulttuuriin ja rahoitukseen. STST toimii laaja-alaisesti ja kustannustehokkaasti edustamiensa taidealojen toimintaedellytyksien parantamiseksi ja ammatti-identiteetin vahvistamiseksi mm. järjestämällä keskustelutilaisuuksia ja seminaareja sekä julkaisemalla Liitos-lehteä verkossa. STST:n vaikuttamistyö on pitkäjänteistä ja määrätietoista, mistä osoituksena mm. Tanssin taloa koskevien selvitysten teettäminen arkkitehdeillä jo 1990-luvulla.

STST on Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liiton, Temen, jäsenjärjestö. Teme on SAK:n jäsenjärjestö, joten molemmat järjestöt ovat STST:n yhteiskuntavaikuttamisen kanavia. STST jatkoi yhteistyötä Temen ja sen jäsenjärjestöjen kanssa kulttuuri- ja koulutuspoliittisissa sekä edunvalvonta- ja tekijänoikeuskysymyksissä. STST toimi kulttuuripoliittisissa edunvalvonta-asioissa yhteistyössä alan monien toimijoiden ja järjestöjen kanssa, kuten tiedotuskeskusten, toimikuntien ja työnantajajärjestöjen kanssa.

JÄSENISTÖ ON TOIMINNAN KESKIÖSSÄ

STST toimii jäseniä varten ja yhdessä jäsenten kanssa. Jäsenmäärä oli toimintavuoden lopussa 1105. Jäsenmäärä laski hieman (-28 hlöä).

Työikäisiä (A-, D-, Y- ja V-jäseniä) varsinaisia jäseniä on 1002; opiskelijoita 68; eläkeläisiä 31.

Jäsenistä tanssinopettajia on 499; tanssitaiteilijoita 343; koreografeja 152; sirkustaiteilijoita 77 ja sirkusopettajia 26. (Osalla on tuplanimike, joten jäsenmäärä ylittyy). Yli 60 % jäsenistä on freelancereita, opetustyötä tekee lähes puolet jäsenistöstä.

Kunniajäseniä ovat Maria Wolska, Marjo Kuusela-Kitti, Tiina Suhonen, Timo Sokura, Sari Lakso, Sami Hiltunen, Pirkko Ahjo, Hannele Niiranen ja Liisa Palin.

STST:ssa toimivat työryhmät olivat Liitos-työryhmä, kulttuuripoliittinen työryhmä, tanssikapteenityöryhmä, työhyvinvointityöryhmä, sirkustyöryhmä, yhdenvertaisuustyöryhmä sekä tanssinopettajien työaika- ja työehtosopimustyöryhmä.

Teme huomioi jäsenistöä lähettämällä 50-vuotismerkkipäivinä eettisen onnittelukortin, jossa lahjoitetaan 10 aapista Suomen Pakolaisavun kautta kehitysmaiden lapsille.

PAINOPISTEET 2022

Painopistealueena oli sirkustaiteilijoiden saaminen vahvemmin toiminnan piiriin sekä juhlavuosi. STST järjesti yhdessä Suomen Nuorisosirkusliiton ja Temen kanssa keskustelutilaisuuden sirkusopettajien palkkasuosituksista 10.2. etänä. Tilaisuudessa esiteltiin STST:n suositus sirkusopettajien työehdoista <https://www.teme.fi/fi/palkkasuositus-sirkusopettajien-tyoehdoista/> Suosituksesta viestitään alan toimijoille, tekijöille ja opiskelijoille. Hallitus pitää tärkeänä käynnistää sirkuspoliittisen strategian työstäminen yhdessä sirkustoimijoiden kanssa.

Sirkusalan ajankohtaispäiville 25.5. Cirkossa osallistuivat STST:stä Sanni Kriikku ja Petri Saunio.

STST oli historiallisesti mukana perustamassa uutta Sirkuksen ja tanssin tiedotuskeskusta. Perustajajäseniä oli kolme: STST, Tanssin tiedotuskeskus ja Sirkuksen tiedotuskeskus. Uusi tiedotuskeskus perustettiin 29.8. ja aloitti toimintansa 1.1.2023.

STST juhlisti 85. toimintavuotta 11.12. Helsingissä juhlapäivällä, johon kuului seminaarin lisäksi päivällinen ja iltajuhla. Juhlavuosi oli osa STST:n kulttuuripolitiikkaa.

Vuoden lopussa julkaistu Kirsi Törmin verkkokurssi ”Sopeutuvuuden monet kasvot – sitkeyden ja sopeutuvuuden terveet rajat” on jatkoa paljon kiitosta saaneelle STST:n hankkeelle epäterveen työskentelykulttuurin ennaltaehkäisystä ja käsittelystä esittävän taiteen parissa vuosina 2019 – 2021. Nettikurssin sisältö painottuu sitkeyden ja sopeutuvuuden terveisiin rajoihin.

KULTTUURIPOLITIikka

STST vaikuttaa taide- ja kulttuuripolitiikkaan sekä sen rahoitukseen. STST:lle taide ja kulttuuri ovat perusoikeuksia ja ihmisoikeuksia.

Taiteella ja kulttuurilla on myös yhteiskunnallinen ja kasvatuksellinen merkitys. Sivistys, koulutus ja ammatillinen pätevyys ovat STST:lle itseisarvoja. STST on lobannut taiteen perusopetuksen puolesta jo vuosia, sillä lasten ja nuorten oikeudet taiteeseen ovat tärkeä arvo.

Ammattimainen taidetyö tulee erottaa taiteen harrastamisesta. Tanssin ja sirkuksen ammattilaiset ovat korkeasti koulutuneita taiteilijoita ja opettajia.

Tanssi- ja sirkustaiteesta puhuttaessa ei voi tehdä selvää eroa työelämän ja taidepolitiikan välille. Taidepolitiikan yksi perustelu on ammattimaisen taidetyön edellytykset. Ammattimainen taidetyö on myös osa työmarkkinatoimintaa ja silloin keskusteluun kuuluvat mukaan myös toimeentulo, palkkaus, työskentelyolosuhteet sekä työlainsäädäntö.

Taide- ja kulttuuripoliittista vaikuttamista STST hoitaa yhdessä Temen sekä muiden yhteistyöorganisaatioiden kanssa. Yhteistyö on tiivistä Temen ja sen jäsenjärjestöjen lisäksi mm. uuden Sirkuksen ja tanssin tiedotuskeskuksen kanssa.

STST:ssa toimii oma Kulttuuripoliittinen työryhmä, joka aloitti toimintansa vuoden 2022 alussa. Anna Koskela lähetti jäsenille avoimen kutsun tulla vaikuttamaan. Työryhmä tuotti tanssin freelancerin työajan määrää ja eri osa-alueiden jakautumista havainnollistavaa aineistoa. Aineistot työstettiin visuaaliseen graafiseen muotoon, joista kokonaiskuva on ulkopuolisenkin selkeä hahmottaa. Kulttuuripoliittisen työryhmän jäsenet Veera Lamberg ja Eerika Arposalo tapasivat Taiteen

edistämiskeskuksen edustajat Saara Vesikansan ja Anne Lehtelän etäyhteyksien välityksellä 22.12.2022. Tapaamisessa esiteltiin työryhmän tuottama materiaali ja keskusteltiin, mitä kautta STST voisi vaikuttaa parantamaan tanssi- ja sirkustaiteilijoiden työoloja informaatiota jakamalla.

Keväällä 2022 STST teki ehdotuksensa ehdokkaista Taiken esittävän taiteen toimikuntaan.

Oppilaitosvierailut tehtiin Turun ammattikorkeakouluun, Tampereen Konservatorioon ja Riverian tanssin koulutukseen.

85 vuotta kulttuuripoliitikkaa

STST:n 85-vuotisjuhlien vietto oli osa STST:n kulttuuripoliittista toimintaa. Juhlien ja seminaarin tuotantotyöstä vastasi STST:n juhlatoimikunta: Henna Kaikula, Petri Saunio, Saara-Elina Partanen, Sanni Kriikku ja Elsa Heikkilä.

Juhlapäivää vietettiin sunnuntaina 11.12.2022 Helsingin Suvilahdessa. Iltajuhlassa oli Ada Aik-konsertti, Dj Ihmesirkus, puheita, juhlintaa ja yhdessäoloa. STST:n kunniajäseniksi kutsuttiin Sari Lakso, Sami Hiltunen, Pirkko Ahjo, Hannele Niiranen ja Liisa Palin. Juhlissa oli paikalla jäseniä, Temen henkilökuntaa sekä STST:n sidosryhmien ja tanssin ja sirkuksen kentän organisaatioiden edustajia.

Juhlaseminaari oli kaikille STST:n ja Temen jäsenille avoin. Osallistujia oli paikan päällä sekä etäyhteyksin. Seminaari jatkoi aiheensa puolesta STST:n pitkäjänteistä työtä eettisemmän taiteen tekemisen puolesta. Juhlaseminaarin aihe oli taide, ekologia ja hyvinvointi.

Pääpuhujana oli tutkija Sami Keto. Hänen mukaansa ekologinen kriisi tekee tarpeelliseksi arvioida ihmisen ja muun elämän välistä suhdetta uudelleen, mikä tuo haasteita myös taiteelle. Väitöskirjatutkimuksessaan Keto luonnostelee filosofiaa ja käytäntöjä ekososiaaliselle kasvatukselle. Taiteilijapuheenvuoron piti tanssija ja aktivisti Jessica Piasecki, joka esitteli tapoja vaikuttaa kestävämpään työkuulttuuriin vapaana taiteilijana sekä taideinstituutioiden sisällä toimiessa.

Terveemmän työskentelykulttuurin puolesta

Kirsi Törmin verkkokurssi ”Sopeutuvuuden monet kasvot – sitkeyden ja sopeutuvuuden terveet rajat” on jatkoa STST:n hankkeelle epäterveen työskentelykulttuurin ennaltaehkäisystä ja käsittelystä esittävän taiteen parissa. Törmi on tanssitaiteen tohtori, hahmoterapeutti ja työnohjaaja, joka myös veti hankkeen pohjana olleet seminaarit ”Kohti terveempää työskentely- ja vuorovaikutuskulttuuria taidealoilla” vuosina 2020 – 2021. Verkkokurssi linkittyy luentosarjaan ja syventää sekä kertaa luentosarjan teemoja. Kurssin voi kuitenkin käydä läpi myös täysin itsenäisenä osiona ilman aiempaa osallistumista.

Törmi on koonnut verkkokurssin teemoista, pulmista ja toiveista, jotka ovat toistuneet eri taidealojen työyhteisöjen työnohjausten aikana. Kurssilla voi käydä läpi itsekseen, työparin, työryhmän tai -yhteisön kanssa.

Verkkokurssin tilaajia ovat STST ja Teme. Kurssin aikana tarkastellaan sopeutumista aktiivisena toimintana, mm. ajatusten, tunteiden, kehon aistimusten, omien rajojen tunnistamisen sekä arvotyöskentelyn avulla. Kurssi koostuu kolmesta osiosta: 1) sopeutuminen fysiologiselta tasolta tarkasteltuna, 2) keho- ja tunnetietoisuus ja 3) terveemmät rajat ja arvotyöskentely. Kurssimateriaali

on käytettävissä kesäkuuhun 2023 saakka. Kurssin hinta oli STST:n ja Temen jäsenille 39 euroa ja muille 49 euroa.

Tanssin ja sirkuksen mainetekopalkinnot

STST jakaa vuosittain Tanssin ja Sirkuksen mainetekopalkinnot. Palkinnoilla STST haluaa kiittää ja nostaa esiin tanssin ja sirkuksen ammattilaisia. Palkinnot ovat rahapalkintoja, joiden suuruuden ja saajan päättää STST:n hallitus ehdotettujen joukosta. Ehdotuksia palkinnon saajiksi voi tehdä kuka vain. Palkintohistoria on STST:n nettisivuilla: <https://www.teme.fi/fi/stst/maineteko/>.

Mainetekopalkinnot julkistettiin Temen liittopäivillä 29.5.2022:

Sirkuksen mainetekopalkinto 2022: Sirkus Faktori

Tanssin mainetekopalkinto 2022: Tanssin talo -hankkeeseen osallistuneet, erityisesti Alpo Aaltokoski ja Hanna-Mari Peltomäki.

Tanssin maineteko-palkinto luovutettiin Alpo Aaltokoskelle ja Hanna-Mari Peltomäelle Aaltokosken Pyörteitä-esityksen yhteydessä Tanssin talolla lokakuussa 2022.

Kansainvälinen toiminta

STST on myös kansainvälinen toimija ja esiintyvien taiteilijoiden kansainvälisten organisaatioiden FIA:n (Fédération Internationale des Acteurs) ja Pohjoismaisen näyttelijäneuvoston (Nordiska Skådespelarråd/ NSR) jäsen.

Puheenjohtaja Sanni Kriikku osallistui Pohjoismaisen näyttelijäneuvoston kaksipäiväiseen kokoukseen Helsingissä syyskuussa 2022.

VIESTINTÄ JA JULKAISUTOIMINTA

Keskeinen kanava taide- ja taiteilijapoliittiselle keskustelulle ja kannanotoille on Liitos-lehti, joka siirtyi kustannussyistä verkkolehdeksi keväällä 2022. Lehden vastaava toimittaja on Anna Koskela. Vuonna 2022 Liitos julkaisi verkkoon siirtymisen aikataulun vuoksi kuusi artikkelia ja kaksi pääkirjoitusta.

Vuonna 2022 Liitos käsitteli mm. kansainvälistymistä, sirkustaiteen sisältöjen laajentumista sekä traumasensitiivisyyttä tanssin opetuksessa. Kotimaisen ammattikentän huomion herättivät erityisesti Sanni Kriikun ja Hannaleena Markkasen kirjoittama, työn ja perheen yhdistämistä käsitellyt Taiteilija vanhempana – uhka vai mahdollisuus? sekä väitöskirjatutkija Pauliina Laukkasen kirjoittama Ikkuna itseen – Kohti traumasensitiivistä tanssipedagogiikkaa.

Liitos noteerattiin myös kansainvälisesti, kun Kazimir Kolesnikin lehteen kirjoittama artikkeli Widening the Scope of Circus julkaistiin Circustalk-alustalla, sekä FEDEC (European Federation of Professional Circus Schools) nosti tekstin omiin uutisiinsa. Circustalk on sirkuksen ammattilaisfoorumi jolla on yli 32 000 jäsentä 193:ssa maassa. FEDEC puolestaan kokoaa yhteen lähes 60 ammattiin johtavaa opetusta antavaa sirkuskoulua Euroopassa.

Jäsenistölle viestittiin Temen viikottaisen jäsenkirjeen muodossa sekä kohdennetuin sähköpostiviestein, jossa oli kutsuja omiin jäsentapaamisiin ja sidosryhmien järjestämiin tilaisuuksiin ja koulutuksiin.

STST:llä on myös Facebook-sivu ja Instagram-tili nimellä *stst_hallitus*, johon päivitetään STST:n kuulumisia ja jaetaan ajankohtaisia sidosryhmien sisältöjä.

HALLITUS, HALLINTO, VUOSIKOKOUS JA YHTEISTYÖTAHOT

Sääntömääräinen kevätkokous pidettiin 29.5.2022.

Puheenjohtajaksi valittiin Sanni Kriikku. Varapuheenjohtajaksi valittiin Petri Saunio.

Hallitus 1.1. - 15.5.2022:

Reetta Aarre-Ahtio, Elina Häyrynen, Henna Kaikula, Sanni Kriikku, Hannaleena Markkanen, Sakari Männistö, Saara-Elina Partanen ja Petri Saunio; varajäseninä Antti Nieminen ja Anna Koskela.

Hallitus 15.5.2022-31.12.2022:

Petri Saunio, Anni Rissanen, Elsa Heikkilä, Eerika Arposalo, Antti Nieminen, Elina Häyrynen, Henna Kaikula ja Sakari Männistö; varajäseniä Hannaleena Markkanen ja Saara-Elina Partanen.

Temen hallituksen jäseniä olivat Veera Lamberg ja Sanni Kriikku sekä varapuheenjohtaja Antti Nieminen.

Toimisto

STST:n toimisto on Temen toimisto ja sijaitsee Helsingissä osoitteessa Pieni Roobertinkatu 2. STST:n hallituksen tukihenkilönä toimii tiedottaja Anne Saveljeff. STST:n palveluksessa olivat Temen toiminnanjohtaja Karola Baran alkuvuonna; sijaisena Raimo Söder ja loppuvuonna Karoliina Huovila, työehtoasiantuntija Sami Hiltunen (alkuvuonna), Ava Lainema ja Jussi Kiiski (loppuvuonna) sekä jäsensihteeri Tanja Tiukkanen ja talouspäälikkö Sanna Wälläri.

Yhteistyöorganisaatiot

- Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto. Temen hallituksessa STST:stä Veera Lamberg, Sanni Kriikku ja Antti Nieminen
- Tanssin tiedotuskeskus
- Sirkuksen tiedotuskeskus. Hallituksessa Petri Saunio
- Sirkuksen ja tanssin tiedotuskeskus, hallituksessa Petri Saunio, Sanni Kriikku ja Sakari Männistö.
- Forum Artis ry
- Suomen teatterijärjestöjen keskusliitto
- Kopioisto
- Tanssin talo ry
- Itä-Suomen tanssin aluekeskus
- Pirkanmaan tanssin keskus
- FIA (Fédération Internationale des Acteurs)
- NSR (Nordiska Skådespelarråd)
- Villa Karo ry
- Yhteisö tanssii ry
- Teatterimuseo

EDUNVALVONTA, TYÖEHTOSOPIMUKSET, LUOTTAMUSMIEHET JA TEKIJÄNOIKEUDET

Jäsenet työskentelevät monialaisesti esittävän taiteen parissa vapaissa ryhmissä, tanssi- ja sirkuskouluissa, apurahatuotannoissa, teattereissa, tapahtumissa, tilaisuuksissa, tv-ohjelmissa, mainoksissa ja soveltavan taiteen parissa. Jäsenten monimuotoiset työmuodot ovat haastavia sosiaaliturvan ja lainsäädännön osalta. He työskentelevät vaihtelevasti työsuhteissa, apurahalla ja ostopalveluna sekä lisäksi muiden alojen töissä ansaitakseen elantonsa.

Teatterin tiedotuskeskuksen (Tinfo) Teatteritilastot tilastoi kiinnitettyjen kuukausipalkkaisten työntekijöiden säännöllisen työn keskiansiot. Mediaanipalkat vuonna 2022:

- tanssija 2648,-
- sirkustaiteilija 2905,-
- tanssija-koreografi 3065,-
- näyttelijä 3260,-

Työehtosopimukset

Temen työehtosopimuksista STST:n jäseniä koskevat eniten Teatterialan työehtosopimus ja Tanssinopettajien työehtosopimus, jotka ovat yleissitovia. Myös Tikkurilan teatterin työehtosopimus koskee jäseniä. STST on mukana Temen TES-työryhmissä asiantuntijana.

Tikkurilan teatterin työehtosopimus noudatti Teatterialan työehtosopimuksen tasoa.

STST:llä on palkkasuosituksia kaupallisen alan tanssijoille, soveltavan tanssin ja sirkuksen pariin (TSEY) sekä sirkusopettajille.

Tekijänoikeudet

Tekijänoikeuksien yhteisvalvonta toteutetaan Temen kanssa Kopiostossa joko valtakirjojen tai lakiin perustuvien sopimuslisenssien perusteella. Kopioston sopimuksia ovat mm. opetustallennusta koskeva sopimus ja sopimus tallenteiden kirjastokäytöstä sekä edelleen lähettämiseen liittyvät sopimukset. Kopioston kautta tilitetään myös hyvitysmaksun tuotto. Osa hyvitysmaksun tuotosta ohjataan tekijöiden yhteiseen käyttöön AVEK:n kautta tuotanto- ja koulutustukena.

STST on Kopioston ja Tekijänoikeusfoorumin jäsen.

Luottamushenkilöt

STST pyrkii saamaan luottamushenkilöitä tanssikouluihin, tanssiryhmiin ja -teattereihin. Temen luottamushenkilöistä on listata Temen sivuilla: teme.fi

Seuraavissa tanssiryhmissä ja -kouluissa on Temen luottamusmies:
Dance Actions -tanssikoulu: Evaleena Vuorenmaa
Espoon Tanssiopisto: Meri Erkkilä ja Amanda Pyllkänen
Helsingin Kaupunginteatterin tanssijat: Heidi Naakka
Keravan tanssiopisto: Taru Salminen
Keski-Uudenmaan tanssiopisto: Anne Karttunen
Suomen Kansallisoopperan balettioppilaitos: Susanna Vironmäki

Susanna Leinonen Company: Elisa Tuovila
Tanssikoulu DCA: Elsa Heikkilä ja Katjaa Ahtola
Tanssiopisto Uusikuu: Kaisu Ulander
Tanssiopisto Vinha: Pauliina Kettunen ja Saana Kulmala
Tanssiteatteri Rimpparemmi: Laura Kallas-Herd ja Atte Herd
Tero Saarinen Company: Satu Halttunen
Tikkurilan Teatteri: Janni Johansson
Vantaan tanssiopisto: Leena Porri
Vapaa Tanssikoulu: Maria Autio

Teme lähettää luottamusmiesuutisia 3-5 kerta vuodessa ja järjestää luottamusmieskoulutuksia kahdesti vuodessa. Teme maksaa jäsenelleen luottamusmieskoulutuksen kustannukset, mikäli työnantaja ei niitä maksa.

TALOUS

STST:n talous muodostuu jäsenmaksutuloista ja valtionavusta. STST:n taloutta johtaa hallitus ja käytännön työstä vastaa Temen toimisto.

STST:n jäsenet ovat myös Temen jäseniä. Jäsenet maksavat palkasta 1,6 % jäsenmaksua ja siitä 0,1 % vastaava osuus tilitetään STST:n käyttöön. Teme vastaa jäsenten työttömyyskassamaksuista.

Tarkemmat taloustiedot käyvät ilmi tilinpäätöksestä, jossa on myös talouden toimintakertomus. Taloutta hoiti Temen talouspäällikkö Sanna Wälläri. Tilintarkastajana toimi KHT Lotta Kauppila.

Helsingissä maaliskuussa 2023
Suomen tanssi- ja sirkustaiteilijat ry:n hallitus